

II. Rákóczi Ferenc

Vannak nagy alakjai történelmünknek, de Rákóczinál népszerűbb aligha akad. Nyalka, bajszos arc képe ott függött Kalotaszeg minden tisztaszobájában, a Kárpát-medence sokezer otthonában még nagyszüleink korában is. Alig van olyan magyar település, ahol ne lenne utcája, szobra, fája. Legendás alakját kurucnóták, mondák, mesék sokasága idézi. A Rákóczi-indulóval kérték ki a menyasszonyt, és búcsúztatták a halottat, nemzeti himnuszként énekelték apák és fiak, zeneműbe szötte Liszt Ferenc, Erkel Ferenc és a francia Hector Berlioz.

A tisztelet a nagyságának, a szeretet tiszta lelkének, emberi áldozatának szól. Hősi halált halni könnyebb, mint 24 évig száműzetésben élni, válladon a vereség terhével. Rákóczi égő parázs a szabadságért harcba indulók, és vigasztaló örökmécses a legyőzöttek számára.

● Munkács várába szorult a szabadság

I. Rákóczi Ferenc fejedelem és Zrínyi Ilona fia, Ferenc 1676-ban született Borsiban. Apai nagyanyja Báthory Zsófia, tehát apai ágon a két legjelentősebb erdélyi fejedelmi család, a Rákócziak és a Báthoryak örököse. Anyja családjától, a Zrínyiektől és a Frangepánoktól a hadvezéri tehetséget és a Habsburg-ellenességet kapta örökségül.

Ki volt II. Rákóczi Ferenc anyai nagyapja és nagybátyja? Mi lett a sorsuk?

Édesapja korai halála miatt szinte csecsemőként lett az ország egyik legtekintélyesebb családjának feje, és a mérhetetlen vagyon örököse. Ötévesen már ott ül az országgyűlésben az első zászlósorak között.

Mostohaapja, Thököly Imre, aki akkoriban a Habsburg-ellenes kuruc mozgalom vezére, a csatákba is magával viszi a hétéves kislányt, hogy szokja az éhséget, a hideget, a halálveszélyt.

De ott áll golyózáporban a várfalon édesanyja mellett is, aki három évig védte Munkács várát a császáriakkal szemben. Ám hiába az anya hősi bátorsága és a kisfejedelem lelkesítő jelenléte, segítség nem érkezett, így Zrínyi Ilona végül feladta a várat.

A gyermek II. Rákóczi Ferenc

Munkács nagyasszonyát fogolyként kísérik Bécsbe, gyermekeitől elválasztják. A császár, hogy írmagja se maradjon lelkükben a lázadásnak, Julianna nevelését német apácákra, a Ferencét csehországi jezsuita szerzetesekre bízta. Prágai, majd olaszországi tanulmányai végére Ferenc igen művelt, hat nyelven beszél, csak épp anyanyelvét felejté el. Mint írja: *A hazai nyelvet elfelejtettem, a ruhám s szokásaim idegenek voltak.*

Idegen volt a felesége is, Sarolta Amália hesseni hercegné, aki révén viszont rokonságba került XIV. Lajos francia királlyal, későbbi támogatójával. A császártól még megkapja a birodalmi hercegi címet, de hazatérve magyarországi birtokaira ismét felizzik a parázs, amelyet az idegen neveltetés – lám, nem tudott kioltani lelkében.

Zrínyi Ilonát elválasztják gyermekeitől

XIV. Lajos 72 évig uralkodott.
Hogy szokták emlegetni?
Mit mondott a tokaji borról?

● Te állítottad elém hazám iránti kötelességemet

Ha az emberi okosság tanácsára hallgatok, soha nem mertem volna ekkora dologhoz fogni. Uram, Te állítottad elém hazám iránti kötelességemet, Te lelkesítettél, Te vezéreltél. Most azért erősíts meg engem, és végezd el, amit cselekedni gondoltál felőlem. Ámen.

(Rákóczi imája)

Rákóczit letartóztatják

Az ifjú Rákóczi méltó nagy őseihez: jó gazdaként hozza rendbe birtokait, és felelősséggel veszi számba népe, hazája gondjait. Főurak és jobbágyok ugyanarra panaszkodnak: túrhetetlen a császári önkény, a német csapatok garázdálkodása.

1700 őszén Rákóczi levelet ír XIV. Lajosnak, segítségét kéri a bécsi udvar elleni felkeléshez. De a futár a császár besúgója, így első óvatlan próbálkozása kishiján az életébe kerül: a bécsújhegyi börtönben felségárulás vádjával várja halálos ítéletét, de felesége segítségével sikerül megszöknie, és Lengyelországba menekülnie.

Itt szövetkezik a szintén menekülő Bercsényi Miklós gróffal, aki leghűbb hadvezére lesz. 1703-ban Brezán várából kiáltványban szólít felkelésre mindenkit, aki elégedetlen a császár hatalmával. A tiszaháti lázadók hívására visszatér Magyarországra, és élére áll a szabadságharcnak.

Rákóczi árulás-
nak tartja
a szatmári
békét

Rákóczi szobra
szülőhelyén,
a borsi vár előtt

Bár fogy a pénz, és fogytán az erő, apad a kuruc sereg, még nincs veszve semmi. Rákóczi Lengyelországba megy, hogy svéd és orosz segítséget kérjen. De közben főparancsnoka, Károlyi Sándor 1711 áprilisában Szatmáron békét köt a Habsburgokkal, és a még mindig 12 000 fős, harcképes kuruc sereggel a nagymajtényi síkon letéteti a fegyvert. Rákóczi tiltakozik, árulásnak nevezi a megalkuvó békét, amely a szabadságharc vívmányaiból semmit sem érvényesít, csak a nemesség érdekeit védi.

Károlyi palotát épít, Rákóczi megkezdi 24 évig tartó bujdosását. Károlyin az árulás bélyege, a fejedelem homloka csillagként ragyog. Rodostóban, maga mellett tudván hű embereit, Bercsényit, Mikes Kelement, imádkozik, latin, francia és magyar nyelven papírra veti kristálygondolatait, és fúr-farag, bútort készít.

Minden cselekedetem célja kizárólag a szabadság szeretete volt, és az a vágy, hogy hazámat az idegen járom alól felszabadítsam.

Kérjük a Teremtőt, úzze el népünk jövőjéből az áruló békekötőket, és küldjön a reménytelenségben is zászlót bontó, égi parancsra hallgató fejedelmeket.

Zsigmond Emese

- **Februári megfejtések:** Nándorfehérvár ma Belgrád néven Szerbia fővárosa. 1456-ban itt aratott fényes győzelmet Hunyadi János a törökök felett. Bocskai István is, akárcsak Bethlen Gábor Habsburg-párti volt, de amikor rádöbent a bécsi udvar magyarellenességére, lázadó lett. Nemesfém az arany, a platina, az ezüst. Erdélyben Verespatakon, Nagybányán, Besztercén bányásztak aranyat, ezüstöt, Tordán, Parajdon sót.
- **Nyertések:** Boros Kriszta, Sepsiszentgyörgy; a **szászrégeni** P. Maior Líceum III. B osztálya; a **lővétei** III. B osztály.

